

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบันนับเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมและในที่สุดกลายมาเป็นสังคมเทคโนโลยีและสารสนเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆมากมายรวมทั้งการศึกษาด้วย ดังเช่นที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541:37) กล่าวว่า การศึกษา ไม่ว่าจะป็นสาขาวิชาชีพใดก็ตาม การพัฒนาส่วนหนึ่งเกิดจากผลกระทบทางสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาตรงกับความต้องการจริงของสังคม สำหรับการศึกษายุคใหม่นั้น นับว่าเป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและเป็นการจัดการศึกษาระดับประเทศที่มุ่งหวังผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพและให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดให้บริการที่มีคุณภาพแก่สังคม (จินตนา ยูนิพันธุ์ และลลิตา ศิริทรัพย์จันต์, 2542:33) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกุลยา ตันติผลาชีวะ (2541:38) ที่ว่า การศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรมาทำหน้าที่การบริการสุขภาพอนามัยให้กับสังคม ซึ่งต้องมีการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมด้านสุขภาพอนามัยอยู่เสมอ

ในการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์นั้น ประกอบด้วยการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ การเรียนการสอนทั้ง 2 ส่วนนี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ อย่างเด็ดขาด เพราะการเรียนการสอนภาคทฤษฎีนั้นจะช่วยเสริมและสนับสนุนให้การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นไปได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกัน ความรู้จากภาคปฏิบัติจะช่วยเสริมความรู้ทางภาคทฤษฎีให้มั่นคงมากยิ่งขึ้น (สมคิด รักษาศักดิ์ และประนอม โอทกานนท์, 2525:7) การเรียนการสอนภาคทฤษฎีนั้นมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านเนื้อหาวิชา หลัก และวิธีปฏิบัติต่างๆ และมีการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล อันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติภารกิจพยาบาลได้อย่างมีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้รู้หลายท่าน ที่ว่า ถ้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ของผู้เรียนอยู่ในระดับสูง ก็คาดว่าผู้เรียนนั้นน่าจะมีพื้นฐานความรู้มากพอที่จะสามารถให้การพยาบาลที่ดีได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสำคัญต่อผู้เรียนมากเพียงใด

นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีความสำคัญต่อผู้เรียนแล้ว ความคงทนในการเรียนรู้ ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้เรียนพึงมี ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกฤษศรี คำชาย (2540:171) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งที่เราต้องการอย่างมากประการหนึ่งในการเรียนการสอน ได้แก่ ทำอย่างไรจึงจะจำสิ่งที่เรียนรู้แล้วได้นาน เนื่องจากการเรียนรู้ต่างๆยังจำเป็นต้องอาศัยความจำ เป็นสิ่งช่วยบันทึกการเรียนรู้เหล่านั้นเข้าไปไว้ในสมอง ความจำจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้ทางการพยาบาลด้วย ซึ่งในการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล อีกทั้งความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์เหล่านี้ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในการเรียนรู้ศาสตร์ทางการพยาบาลขั้นสูงซึ่งมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นต่อไป ดังนั้น ถ้าหากผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หรือไม่มีความคงทนในการเรียนรู้ ก็ย่อมจะมีปัญหาในการเรียนรู้ศาสตร์ทางการพยาบาลดังกล่าว ซึ่งทำให้มีผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติการพยาบาลได้ประการหนึ่ง

จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพยาบาลมีหลายด้าน ทั้งด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านอื่นๆ ในส่วนปัญหาของผู้เรียนนั้น ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน ไม่สามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนและไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้เดิมได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงและไม่มีความคงทนในการเรียนรู้ ส่งผลให้บัณฑิตทางการพยาบาลไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของสิริษา สัมมาวาจ (2540:233) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบัน บัณฑิตทางการพยาบาลมีปัญหาหลายด้าน ที่สำคัญ คือ มีความรู้ทางทฤษฎี ทักษะและประสบการณ์ในเชิงวิชาชีพไม่พร้อมหรือไม่เพียงพอต่อการทำงานตามมาตรฐานของวิชาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ยังต้องมีการสอนและแนะนำอย่างใกล้ชิดไปอีก 1 ถึง 2 ปี จึงจะสามารถทำงานได้เต็มที่ ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีนำมาสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม ดังนั้นจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของตลาดทางด้านบริการและปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการพยาบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน

รายวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1 เป็นรายวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งในรายวิชานี้ บางเรื่องมีเนื้อหาค่อนข้างมาก อีกทั้งบางเรื่องมีเนื้อหาที่ซับซ้อน ประกอบกับวิธีการสอนที่ใช้เป็นประจำ คือ การบรรยาย นักศึกษาไม่ได้รับการฝึกให้คิดวิเคราะห์และสรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ไม่มีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจในเนื้อหาอย่างถ่องแท้ ไม่เกิดความคงทนใน

การเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังจะพบได้ว่าในการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1 และ 2 ระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนในช่วงปีการศึกษา 2537-2540 ของวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี พบว่ามีนักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60) นอกจากนี้ผู้สอนหลายท่านในภาควิชายังได้รับฟังเสียงสะท้อนกลับจากคณาจารย์ในภาควิชาการพยาบาลต่างๆของวิทยาลัยซึ่งรับช่วงสอนนักศึกษาในชั้นปีสูงขึ้นว่า นักศึกษาจดจำเนื้อหาที่ได้เรียนผ่านมาแล้วได้น้อย ลืมความรู้บางส่วน ขาดความเข้าใจ ไม่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนผ่านมาแล้ว ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daley (1996) ที่ว่านักศึกษาพยาบาลไม่ได้นำมโนทัศน์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์มาเชื่อมโยงเข้าสู่โครงสร้างความรู้ของตนเอง สภาพการณ์เช่นนี้ย่อมชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์

จากแนวความคิดและเหตุผลดังกล่าว จึงนับว่าเป็นภาระอันสำคัญและเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักการศึกษาพยาบาลหรืออาจารย์พยาบาลที่จะต้องดำเนินการ ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งก็คือการที่จะต้องพยายามให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความคงทนในการเรียนรู้ อีกทั้งยังต้องส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลเป็นไปตามความต้องการของตลาดหรือผู้ใช้บริการ (วิภาดา คุณาวิคิตกุล, 2542:71) ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์โดยภาพรวม 3 ประการ คือ 1) มีความสามารถเชิงวิชาชีพ เพื่อให้บริการพยาบาล 2) มีความสามารถเชิงวิชาการในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง และ 3) มีความสามารถสากลในการดำรงชีวิตในโลกสมัยใหม่ (ละเอียต แจ่มจันทร์, 2540:95) นอกจากนี้ สิริธา สัมมาวาจ (2540:234) ยังกล่าวว่า บัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของสังคม ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นทั้งทางด้านวิชาชีพและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการทำงาน มีทักษะและประสบการณ์ในเชิงวิชาชีพที่เพียงพอในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามหลักการ สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง มีสติปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล สำหรับแนวทางในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ดังกล่าว นั้น จินตนา บุญพันธุ์ และลลิตา ศิริทรัพย์จันทร์ (2542:36) ได้เสนอแนวความคิดว่า นักการศึกษาทางการพยาบาลสมควรต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาทางการพยาบาลในด้านต่างๆ รวม 5 ด้าน ก็จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาศักยภาพของตัวผู้เรียน พัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา พัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาพยาบาล และพัฒนาความเป็นมนุษย์ ซึ่งในด้านการพัฒนาศักยภาพของตัวผู้เรียนนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาศักยภาพส่วนหนึ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้ อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของสุธรรม อารีกุล (2541:20) ที่ว่า บทบาทของการศึกษาจะต้องสร้างให้คนมีปัญญา มีความคิดรวบยอด มีความรู้

การพัฒนาด้านบุคลิกภาพของผู้เรียนนั้น มุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านความรู้เพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นหลักและแนวทางในการให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในการพัฒนานั้นจะต้องพัฒนาไปพร้อมๆกันทั้งการจัดระบบการเรียนการสอน ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการสอนและอื่นๆ ในการส่งเสริมความคงทนในการเรียนรู้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คุณสมบัติของสิ่งเร้าที่นำมาเสนอต่อผู้เรียน วิธีการที่ผู้เรียนได้รับรู้สิ่งเร้านั้นๆ หรือวิธีนำเสนอของผู้สอน หากผู้สอนมีวิธีนำเสนอสิ่งเร้าโดยจัดระบบไว้ดี ไม่รวบรวมนั้น ผู้เรียนก็จะจำได้ง่ายและจำได้นาน (ฤกษ์ศรี ก้าชาย, 2540:171) สำหรับวิธีการสอนที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้นมีหลายวิธี เช่น การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนการสอนแบบใช้กรณีศึกษา นอกจากนี้ยังมีวิธีการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ (Teaching by concept mapping) ซึ่งเป็นการสอนในลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการวิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนและให้มีการสร้างกรอบมโนทัศน์ขึ้น มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์เหล่านั้น จากลักษณะการสอนเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการคิดวิเคราะห์ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความคงทนในการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกิงฟ้า สันตวงษ์ (2537) อ้างถึงในอนุพันธ์ ราชศรี, 2541:16) ที่กล่าวว่า การสอนวิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มโนคติหรือหลักการต่างๆ ของเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งได้อย่างมีความหมาย โดยการเชื่อมโยงความรู้ในวิชานั้นกับสิ่งที่มีอยู่ในโครงสร้างของความรู้ แล้วสร้างออกมาเป็นแผนผังของความเข้าใจเรื่องนั้นอย่างมีลำดับขั้นตอนที่ครอบคลุมและเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บฝังความรู้ไว้ในหน่วยของความจำระยะยาว เป็นการเรียนรู้ที่คงทนต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ ซึ่งจะสอนในวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1 รวม 4 หัวข้อ ได้แก่ 1) การป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค 2) การป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข 3) สัญญาณชีพ และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งหัวข้อดังกล่าวบางหัวข้อมีเนื้อหาค่อนข้างมากและมีความซับซ้อน ผู้วิจัยคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ น่าจะสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์กับกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

คำถามการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์แตกต่างกันหรือไม่
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์กับกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันหรือไม่

แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้การสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ พบว่าผลการวิจัยในกลุ่มทดลองและควบคุมมีทั้งที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างการวิจัยที่แสดงว่าการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์นั้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าการสอนแบบปกติ คือ การวิจัยของกาญจนภรณ์ เผือกนาค (2535) ซึ่งทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนภูมิโนมติกกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวอย่างการวิจัยที่แสดงว่าการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์นั้นไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าการสอนแบบปกติ คือ การวิจัยของอนุพันธ์ ราศรี (2541) ซึ่งทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารรอบตัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างไรก็ตาม การสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ ซึ่งมีการให้ผู้เรียนสร้างกรอบมโนทัศน์ โดยการจัดลำดับความสำคัญของมโนทัศน์และเชื่อมโยงมโนทัศน์นั้น ทำให้ผู้เรียนมองเห็นโครงสร้างของเนื้อหาวิชาที่กำลังศึกษา และสามารถจัดลำดับแนวคิดต่างๆ ได้ตามลำดับ

ความครอบคลุมจนกระทั่งถึงความจำเพาะ อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและจดจำ
ความรู้ไว้ได้นาน

จากแนวเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลหลังได้รับการสอนแบบจัดกรอบ
มโนทัศน์สูงกว่าก่อนได้รับการสอน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่
ได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 51 คน โดยแบ่งเป็น
กลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 26 คน
3. เนื้อหาที่ใช้ในการสอน คือ วิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1 เรื่องการป้องกัน
การติดเชื้อและการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค เรื่องการป้องกันการติดเชื้อจากการให้
บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เรื่องสัญญาชีพ และเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่
อาศัยและการดูแลสุขภาพจิตอาสาสมัคร
4. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ หมายถึง การสอนในชั้นเรียนซึ่งผู้เรียนจะได้รับการ
การสอนจากผู้สอน 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนมีการทบทวนความรู้เดิมโดยใช้คำถาม
และเสริมมโนทัศน์พื้นฐานโดยใช้กรอบมโนทัศน์และการอธิบาย 2) ชั้นสอน ผู้สอนสอนเนื้อหา
ที่ไม่ซับซ้อนด้วยการบรรยายพร้อมทั้งเสนอกรอบมโนทัศน์ที่เตรียมมาประกอบในบางเรื่อง และ
สอนเนื้อหาที่ซับซ้อนด้วยการจัดกรอบมโนทัศน์ (โดยผู้สอนพิจารณาเลือกเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนจัด
กรอบมโนทัศน์ก่อน) ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ คือ ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ช่วยกันระดมมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้อง

กับเรื่องที่เรียน ช่วยกันเรียงลำดับมโนทัศน์จากมโนทัศน์ที่กว้างไปแคบ ช่วยกันจัดกลุ่มมโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กัน ช่วยกันหาค่าเชื่อมและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ จากนั้นให้ผู้เรียน 1 กลุ่มนำเสนอ ร่วมกันอภิปราย ผู้สอนเสนอกรอบมโนทัศน์ที่เตรียมมาและสรุป 3) ขั้นสรุป ผู้สอนสรุปเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนด้วยการบรรยาย สรุปเนื้อหาที่ซับซ้อนด้วยการเสนอตัวอย่างกรอบมโนทัศน์ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นแล้วเสนอกรอบมโนทัศน์ที่เตรียมมา สรุป มีการซักถาม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการสอนเรื่อง การป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค การป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข สัญญาอาชีพ และการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพวิทยาลัยส่วนบุคคล

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนในชั้นเรียนซึ่งผู้เรียนจะได้รับการสอนจากผู้สอน 3 ขั้น คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งผู้สอนมีการถามความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน และบรรยายความสำคัญของเรื่องที่จะเรียน 2) ขั้นสอน ผู้สอนสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาโดยการบรรยายถามคำถาม ยกตัวอย่าง ให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ ศึกษาสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย (เฉพาะการสอนบางเรื่อง) อภิปรายกลุ่มและนำเสนอ 3) ขั้นสรุป โดยผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปในแต่ละหัวข้อ ซักถาม จากนั้นผู้สอนบรรยายสรุปซ้ำอีกครั้ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการสอนเรื่อง การป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค การป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข สัญญาอาชีพ และการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพวิทยาลัยส่วนบุคคล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้-จำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค การป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข สัญญาอาชีพ และการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพวิทยาลัยส่วนบุคคล ซึ่งวัดได้จากคะแนนของผู้เรียนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจดจำหรือย้อนระลึกถึงความรู้-จำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์เรื่องป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค การป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข สัญญาอาชีพ และการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพวิทยาลัยส่วนบุคคล ที่ได้เรียนผ่านมาแล้ว ซึ่งวัดได้จากผลต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการทำแบบทดสอบ

หลังการสอนทันที (ครั้งที่ 1) และการทดสอบหลังการสอน 4 สัปดาห์ (ครั้งที่ 2) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม

5. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางสำหรับอาจารย์พยาบาลในการนำวิธีการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ต่อไป
2. ได้แนวทางสำหรับนักการศึกษาพยาบาลในการพัฒนาหลักสูตร โดยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ให้มีความเหมาะสมในการประยุกต์ใช้ในวิชาต่างๆต่อไป

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย